

KATALOG WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY SZKOLNE Z PRZEDMIOTU WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

DO PROGRAMU NAUCZANIA „KSZTAŁCENIE OBYWATELSKIE W SZKOLE SAMORZĄDOWEJ (KOSS)”

II KLASA GIMNAZJUM

A. Skala umiejętności i wiadomości, odpowiadających poszczególnym ocenom

stopień	ocena	umiejętności i wiadomości
1	niedostateczny	brak odpowiedzi/wykonania zadania lub sposób wykonania świadczący o całkowitym braku umiejętności i wiadomości; nawet mimo pomocy nauczyciela
2	dopuszczający	brak pewnych podstawowych umiejętności i wiadomości, liczne błędy i luki; przy pomocy nauczyciela uczeń wykazuje częściowe zrozumienie prostych pojęć i procesów
3	dostateczny	umiejętności i wiadomości opanowane na poziomie podstawowym, zauważalne braki i błędy, które nie dotyczą jednak najważniejszych pojęć i procesów
4	dobry	ugruntowane umiejętności i wiadomości na poziomie podstawowym, pojedyncze błędy i niejasności nie dotyczą najważniejszych pojęć i procesów, dopuszczalne trudności ze stosowaniem wiedzy i umiejętności do analizy i rozwiązywania problemów związanych z danym obszarem
5	bardzo dobry	umiejętności i wiadomości na bardzo wysokim poziomie, bezbłędne wykonanie zadania (ew. w określonych przypadkach dopuszczalne 1-2 błędy lub niejasności), stosowanie wiedzy i umiejętności do analizy, oceny i rozwiązywania problemów związanych z danym obszarem
6	celujący	pogłębione umiejętności i wiadomości, samodzielne rozumowanie i wnioskowanie, biegłość w stosowaniu wiedzy i umiejętności do analizy, oceny i rozwiązywania problemów, także tych wykraczających poza obszar objęty danym wymaganiem, rozpoznawanie różnorodnych perspektyw i dylematów wiążących się z danym obszarem

A. Oczekiwane wyniki nauczania - wiadomości i umiejętności, które powinni opanować uczniowie

ROZDZIAŁ I. PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI OBYWATELSKIE

Podstawowe umiejętności w grupie. Uczeń:	Lekcje
1. omawia i stosuje zasady komunikowania się i współpracy w grupie (np. bierze udział w dyskusji, zebraniu, we wspólnym działaniu);	I.1 I.2 I.3
2. wymienia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;	I.4 I.5
3. przedstawia i stosuje podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami;	I.3 I.5
4. wyjaśnia na przykładach, jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawić.	I.3

ROZDZIAŁ II. CZŁOWIEK W SPOŁECZEŃSTWIE

Życie społeczne. Uczeń:	Lekcje
1. podaje przykłady zbiorowości, grup, społeczności i wspólnot; charakteryzuje rodzinę i grupę rówieśniczą jako małe grupy;	II.1 II.4
2. wyjaśnia na przykładach znaczenie podstawowych norm współżycia między ludźmi, w tym wzajemności, odpowiedzialności i zaufania;	II.2 II.3
3. charakteryzuje życie szkolnej społeczności, w tym rolę samorządu uczniowskiego; wyjaśnia, na czym polega przestrzeganie praw ucznia;	II.4
4. rozpoznaje role społeczne, w których występuje, oraz związane z nimi oczekiwania;	II.1 II.2 II.3
5. wyjaśnia, jak tworzą się podziały w grupie i w społeczeństwie (np. na „swoich” i „obcych”) i podaje możliwe sposoby przeciwstawiania się przejawom nietolerancji.	II.1 II.2
Współczesne społeczeństwo polskie. Uczeń:	
1. charakteryzuje - odwołując się do przykładów - wybrane warstwy	II.1 II.5

społeczne, grupy zawodowe i style życia;	
2. omawia problemy i perspektywy życiowe młodych Polaków (na podstawie samodzielnie zebranych informacji);	II.5
3. przedstawia wybrany problem społeczny ważny dla młodych mieszkańców swojej miejscowości i rozważa jego możliwe rozwiązania.	II.5

ROZDZIAŁ III. SAMORZĄD LOKALNY

Samorządy i ich znaczenie. Uczeń:	Lekcje
1. uzasadnia potrzebę samorządności w państwie demokratycznym i podaje przykłady działania samorządów zawodowych i samorządów mieszkańców;	III.1
2. wyjaśnia, na czym polegają zasady decentralizacji i pomocniczości; odnosi je do przykładów z życia własnego regionu i miejscowości.	III.1 III.6
Gmina jako wspólnota mieszkańców. Uczeń:	
1. przedstawia podstawowe informacje o swojej gminie, wydarzenia i postaci z jej dziejów;	III.1
2. wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnosi się to do jego codziennego życia;	III.2 III.3
3. przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu;	III.4 III.5 III.7
4. nawiązuje kontakt z lokalnymi instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi oraz podejmuje współpracę z jedną z nich (na miarę swoich możliwości);	III.2 III.3 III.4
5. pisze podanie, krótki list w sprawie publicznej i wypełnić prosty druk urzędowy;	III.3 III.6
6. odwiedza urząd gminy i dowiadyuje się, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy.	III.3
Samorząd powiatowy i wojewódzki. Uczeń:	
1. przedstawia sposób wybierania samorządu powiatowego i	III.1

wojewódzkiego oraz ich przykładowe zadania;	III.3 III.5
2. porównuje - na wybranych przykładach - zakres działania samorządu wojewódzkiego z zakresem działania wojewody;	III.1 III.3
3. przygotowuje plakat, folder, stronę internetową lub inny materiał promujący gminę, okolicę lub region.	III.1

ROZDZIAŁ IV. ZASADY DEMOKRACJI

Państwo i władza demokratyczna. Uczeń:	Lekcje
1. wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa oraz wyjaśnia, czym jest władza państwowa;	IV.1
2. wskazuje różnice w sytuacji obywatela w ustroju demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym;	IV.1
3. wyjaśnia zasady: większości, pluralizmu i poszanowania praw mniejszości w państwie demokratycznym;	IV.2
4. wskazuje najważniejsze tradycje demokracji (antyczna, europejska, amerykańska, polska);	IV.4 IV.5
5. porównuje demokrację bezpośrednią z przedstawicielską oraz większościową z konstytucyjną (liberalną);	IV.2
6. wyjaśnia, czym są prawa człowieka, i uzasadnia ich znaczenie we współczesnej demokracji;	IV.2
7. rozważa i ilustruje przykładami zalety i słabości demokracji.	IV.3 IV.6

ROZDZIAŁ V. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Być obywatelem. Uczeń:	Lekcje
1. wyjaśnia, jak człowiek staje się obywatelem w sensie formalnym (prawo ziemi, prawo krwi, nadanie obywatelstwa);	V.1
2. podaje przykłady uprawnień i obowiązków wynikających z posiadania polskiego obywatelstwa;	V.1
3. przedstawia cechy dobrego obywatela; odwołując się do	V.1

historycznych i współczesnych postaci, wykazuje znaczenie postaw i cnót obywatelskich.	V.2
Udział obywateli w życiu publicznym. Uczeń:	
1. przedstawia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie, media, politycy i partie, władza, instytucje publiczne, biznes itp.) i pokazuje, jak współdziałają i konkurują one ze sobą w życiu publicznym;	V.3
2. uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje przykłady skutków ich łamania;	V.2 V.3
3. przedstawia przykłady działania organizacji pozarządowych i społecznych (od lokalnych stowarzyszeń do związków zawodowych i partii politycznych) i uzasadnia ich znaczenie dla obywateli;	V.4
4. wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym, krajowym, europejskim i światowym;	V.3 V.4
5. opracowuje - indywidualnie lub w zespole - projekt uczniowski dotyczący rozwiązania jednego z problemów społeczności szkolnej lub lokalnej i w miarę możliwości go realizuje (np. jako wolontariusz).	V.3
Środki masowego przekazu. Uczeń:	
1. omawia funkcje i wyjaśnić znaczenie środków masowego przekazu w życiu obywateli;	V.6 V.7
2. charakteryzuje prasę, telewizję, radio, internet jako środki masowej komunikacji i omawia wybrany tytuł, stację czy portal ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców;	V.7
3. wyszukuje w mediach wiadomości na wskazany temat; wskazuje różnice między przekazami i odróżnia informacje od komentarzy; krytycznie analizuje przekaz reklamowy;	V.7
4. uzasadnia, posługując się przykładami, znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie; odczytuje i interpretuje wyniki wybranego sondażu opinii publicznej.	V.6
Wyborcy i wybory. Uczeń:	
1. przedstawia argumenty przemawiające za udziałem w wyborach	V.5

lokalnych, krajowych i europejskich;	
2. wymienia zasady demokratycznych wyborów i stosuje je w głosowaniu w szkole;	V.5
3. wskazuje, czym powinien kierować się obywatel, podejmując decyzje wyborcze;	V.5
4. krytycznie analizuje ulotki, hasła i spoty wyborcze.	V.5

ROZDZIAŁ VI. NARÓD I PATRIOTYZM

Naród i mniejszości narodowe. Uczeń:	Lekcje
1. wyjaśnia, co oznacza dla Ciebie być Polakiem (lub członkiem innej wspólnoty narodowej) i czym obywatelstwo różni się od narodowości;	VI.1
2. wyjaśnia, uwzględniając wielonarodowe tradycje Polski, jaki wpływ na kształtowanie narodu mają wspólne dzieje, kultura, język i tradycja;	VI.2
3. wymienia mniejszości narodowe i etniczne oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) żyjące obecnie w Polsce i przedstawia przysługujące im prawa; na podstawie samodzielnie zebranych materiałów charakteryzuje jedną z tych grup (jej historię, kulturę, obecną sytuację);	VI.2
4. wyjaśnia, co to jest Polonia i w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną.	VI.1
Patriotyzm dzisiaj. Uczeń:	
1. wyjaśnia, co łączy człowieka z wielką i małą ojczyzną, i omawia te więzi na własnym przykładzie;	VI.3
2. uzasadnia, że można równocześnie być Polakiem, Europejczykiem i członkiem społeczności światowej;	VI.3
3. wyjaśnia, odwołując się do wybranych przykładów, czym według Ciebie jest patriotyzm; porównuje tę postawę z nacjonalizmem, szowinizmem i kosmopolityzmem;	VI.3
4. wykazuje, odwołując się do Holocaustu oraz innych zbrodni przeciw ludzkości, do jakich konsekwencji prowadzić może skrajny	VI.4

nacjonalizm;	
5. rozważa, odwołując się do historycznych i współczesnych przykładów, w jaki sposób stereotypy i uprzedzenia utrudniają dziś relacje między narodami.	VI.1 VI.2 VI.3 VI.4